

Posudek na diplomovou práci Romany Mynaříkové „Finanční vyrovnání spolkových zemí. Klíčové vnitroněmecké politikum přelomu tisíciletí.“

Diplomová práce po formální stránce splňuje podmínky kladené na tento druh kvalifikační práce. Obsahuje jak metodologické vymezení postupů, které byly při zpracování této práce využity, tak i řádné zhodnocení přístupných pramenů, ze kterých autorka při zpracování práce vycházela, zhodnocení dobového tisku, tak i rozsahem (119 stran, včetně seznamu literatury a zkratk použitých v diplomové práci).

Po jazykové stránce jsem v práci objevil pouze několik málo nedostatků, které pro úplnost uvádím zejména potud, pokud by práce měla být dále uveřejněna, jak se to předpokládá v rámci projektu o publikování vybraných diplomových prací.

Na s. 22 správně uvádět slovo „vytýčené“. Slovo „nacházejí“ namísto „nachází“, „rozdělení“ namísto „rozdělní“. Na s. 24 v prvním odstavci mělo být zřejmě namísto „Zemském sněmu“ použito sousloví „Spolkovém sněmu“. Na s. 27 mi není jasné použití slova „jurisdikce“, domnívám se, že diplomantka chtěla použít slova „jurisprudence“ nebo „právní věda“. Na s. 28 namísto slova „vzniknul“ slovo „vznikl“. Na s. 34 namísto slova „mez“ slovo „mezi“. Na s. 40 nejasná a zmatečná formulace poslední věty na stránce „konkrétní suma, na které se při té příležitosti shodli, však dohodnuta nebyla“. Na s. 42 namísto slova „ocitly“ slovo „ocitly“. Na s. 54 nepoužívat tautologické sousloví „ústavní rozsudek“, buď pouze „rozsudek“ nebo „rozsudek Spolkového ústavního soudu“. Na s. 55 nepoužívat v souvislosti se zákony sousloví, že nabytí právní moci, neboť právní moci nabývají rozsudky či rozhodnutí, zákony nabývají platnosti nebo účinnosti (období legisvakance je navíc v souvislosti s finančním vyrovnáním z let 2001 velmi zásadní). Na s. 56 v poznámce pod čarou č. 187 namísto „konsens“ slovo „konsensus“. Na s. 64 namísto slova „saňové“ slovo „daňové“. Na s. 65 namísto slova „odstraněné“ slovo „odstranění“. Na s. 68 na konci prvního odstavce namísto slova „zeměmi“ slovo „země“. Ve třetím odstavci na téže straně namísto slova „soud“ slovo soudu“. Na s. 69 nerozumím použitému obratu „legitimace Spolkového ústavního soudu“ (diplomantka měla zřejmě na mysli legitimitu Spolkového ústavního soudu). Na s. 69 namísto slova „prává“ slovo práva“. Na s. 70 posledním řádku větu třeba převést ze singuláru do plurálu.

V rámci celé práce jsou promiscue používány varianty složených přídavných jmen, příklad „ústavněprávní“ nebo „ústavně-právní“ nebo ústavně právní“. Složená adjektiva se vždy píší dohromady, tedy správně „ústavněprávní“

Po terminologické stránce bych měl k práci několik připomínek. Zejména se jedná o používání sousloví „finanční ústava“, které diplomantka v práci používá jako by se jednalo o zvláštní ústavní dokument, který stojí vedle Základního zákona, jakožto ústavy spolkového státu. Opak je pravdou, pokud sekundární literatura používá sousloví „finanční ústava“, pak v tom smyslu, že má na mysli tu část Základního zákona, která se týká finančních otázek, včetně vyrovnání rozdílů v rámci spolku jako celku. Proto doporučuji při dalším využití této práce upravit tuto terminologickou otázku tak, aby bylo zcela zřejmé, že se jedná o součást Základního zákona.

Dále bych rád upozornil, že Bundesverfassungsgericht je nezbytné překládat a používat jako Spolkový ústavní soud, na mnoha místech práce se diplomantka uchyluje ke zjednodušenému používání sousloví „ústavní soud“, což není zcela přesné, neboť na zemské úrovni také existují zemské ústavní soudy a proto mohou být poněkud zavádějící tvrzení, k jakému ústavnímu soudu se vlastně chtějí země odvolávat či podávat své žaloby.

Po obsahové stránce bych rád předem uvedl, že oceňuji na autorce skutečnost, že si vybrala pro zpracování diplomové práce tak zásadní téma, jakým je finanční vyrovnání ve Spolkové republice Německo. Jedná se o výsostně náročné téma, jehož zpracování nelze v žádném případě srovnávat s diplomovými pracemi, které se věnují popisným tématům. Jedná se o interdisciplinární téma zdaleka přesahující obor sociálních věd. Téma zasahuje jak do historie, neboť vyrovnávání hospodářských rozdílů bylo předmětem úprav již od vzniku Německa v roce 1871, tak i v období po roce 1949 (viz rozsudek Spolkového ústavního soudu z roku 1952), tak téma ekonomické, neboť je nezbytné mít základní představu o daňovém systému a vědět, které daně jsou daně spolkové, které zemské, které jsou spotřební, které jsou příjmové, které náleží obcím atd., jakož je to téma také právní, neboť celá úprava finančního vyrovnávání je v podstatě naplňováním Základního zákona a klíčové charakteristiky Spolkové republiky Německo jako spolkového státu. Jsem přesvědčen o tom, že diplomantka se zdatně s interdisciplinarnitou tématu vypořádala a v tomto ohledu nemám připomínky.

Možná bych pouze více v práci zdůraznil rozdíly mezi jednotlivými daněmi, přece jenom daňový systém ve Spolkové republice není totožný s naším systémem. Proto může působit poněkud zvláště, pokud se v jedné kapitole hovoří o dani z obratu (Umsatzsteuer) a na jiném místě o dani z přidané hodnoty, což je český pojem. V Německu takový pojem je známý, ale v zásadě obdobou naší DPH je německá daň z obratu.

Dále bych při případném dalším zpracování této práce více zdůraznil aspekt nakládání s finančními prostředky přerozdělovanými jednotlivým spolkovým zemím. Jinak řečeno, jak spolkové země využívají takto získané prostředky. Investují je do infrastruktury nebo z nich platí dluhy apod.

Vhodná by byla také aktualizace výsledků přerozdělování za druhou polovinu roku 2009. Jako námět do budoucna bych přivítal podrobnější rozbor zákona o kritériích pro přerozdělování daně z obratu.

Stejně by bylo vhodné nastínit příčiny rozdílné výkonnosti jednotlivých spolkových zemí, neboť to je silně podmíněno hospodářskou strukturou. Hesensko je nejbohatší spolkovou zemí nikoliv proto, že by se na jejím území nacházel strategický průmysl, ale proto, že na jejím území mají sídlo klíčové finanční (bankovní a pojišťovací) instituce a daně odváděné v Hesensku jsou tak logicky vyšší než v jiných spolkových zemích, aniž by se Hesensko muselo výrazněji starat o své příjmy, ale také výdaje.

Závěr:

Diplomovou práci Romany Mynaříkové „Finanční vyrovnání spolkových zemí. Klíčové vnitroněmecké politikum přelomu tisíciletí.“ hodnotím jako **v ý b o r n o u**.

V rámci ústní obhajoby doporučuji se vyjádřit k některým věcným námětům uvedeným v posudku (zejména otázka využívání přerozdělených peněz).

V Praze dne 21. ledna 2010

JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D., v.r.